

Alþingi
Erindi nr. P 133/949
komudagur 12.2.2017

Reykjavík 2. júní 2006

Menntamálaráðherra
Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir

Efni: Tillögur um sameiningu Háskóla Íslands og Kennaraháskóla Íslands

Háskólaráð Kennaraháskóla hefur rætt hugmyndir um sameiningu Háskóla Íslands og Kennaraháskóla Íslands á nokkrum fundum og staðið fyrir umfangsmiklum kynningar- og umræðufundum með starfsfólki skólans um málið. Hefur skilagrein nefndar um fýsileika slíkrar sameiningar sem menntamálaráðuneytið sendi Kennaraháskólanum verið lögð til grundvallar umræðunum. Nýsamþykkt stefna Háskóla Íslands 2006-2016 var rædd í þessu samhengi, en mikilvægt er að stefna beggja skólanna fari að verulegu leyti saman ef huga á að sameiningu þeirra. Jafnframt var stuðst við skýrslu, *Háskóli Íslands og Kennaraháskóli Íslands: Aukið samstarf, verkaskipting eða sameining?*, sem rektorar háskólanna létu vinna árið 2002.

Undirtektir á umræddum fundum hafa verið jákvæðar og umræður uppbyggilegar. Almennt sjá menn kosti sameiningar háskólanna fyrir kennaramenntun og margs konar tækifæri til samvinnu og eflingar uppeldis- og menntunarfræða í landinu. Þá var Kennarafélagi KHÍ og Stúdentaráði KHÍ send umrædd skilagrein til kynningar. Umsagnir þeirra fylgja með bréfi þessu.

Háskólaráð Kennaraháskóla Íslands tekur undir þau meginmarkmið með sameiningu háskólanna tveggja sem sett eru fram í fyrrnefndri skilagrein, en leggur þunga áherslu á að þær forsendur fyrir farsælu sameiningarferli sem þar eru nefndar (töluliðir 3.1 til 3.11) verði uppfylltar. Þannig og aðeins þannig er líklegt að sameiningin leiði til samhæfðrar öflugrar háskólastofnunar sem er að sjálfsögðu mikilvægasta markmiðið. Til þess að ítreka mikilvægi þessa eru eftirfarandi forsendur úr skilagreininni endurteknar hér:

- Það er forsenda þess að sameining heppnist vel að allir hlutaðeigandi leggist á eitt. Mikilvægt er að virkja starfsfólk undir forystu háskólaráða og rektora beggja skóla.
- Sameiginleg framtíðarsýn háskólanna er nauðsynleg. Í henni þarf að felast að skólarnir deili sýn um markmið sameiningar og þann ávinnig sem hún færir.
- Ljóst þarf að vera með hvaða hætti sá styrkur sem skólarnir nú ráða yfir hvor fyrir sig, verði tryggður og áfram nýttur til framdráttar sameinuðum skóla. Sameiningin verði

notuð til að yfirvinna veikleika þeirra þannig að nýr háskóli verði enn öflugri en háskólarnir eru nú.

- Leggja þarf áherslu á að byggja upp traust til nýja háskólans sem stuðlar að sameiginlegri stofnanamenningu og góðum starfsanda.
- Tryggja þarf að stjórnskipulag sameinaðs háskóla og fjármögnun kennslu og rannsókna á sviði uppeldis-, menntunar- og kennarafræða styrki fræðasviðið frá því sem nú er. Mikilvægt er að fjárveitingar til kennslu í uppeldis-, menntunar- og kennarafræðum skerðist ekki við sameiningu háskólanna. Gæta þarf að kostun innan þeirra greina þar sem skörun verður milli kennaramenntunar og annarrar menntunar háskólans. Jafnframt er mikilvægt að fjárveitingar til rannsókna verði sambærilegar á öllum fræðasviðum hins nýja háskóla.
- Tryggja þarf frá upphafi sameiningarferlisins að allir starfsmenn beggja háskólanna fái áfram sambærileg störf og sambærileg kjör í nýjum háskóla. Sambærilegar reglur hafa gilt um ráðningar og hæfnismat í báðum háskólunum.
- Skoða þarf sérstaklega kjaramál starfsmanna háskólanna og stéttarfélagsmál. Einnig þarf að samræma réttindi og skyldur starfsfólks í nýjum sameinuðum háskóla, s.s. aðgang að sjóðum, rannsóknamisseri, ráðningu og framgang, matskerfi vegna rannsókna og kennslu, vinnumat vegna stjórnunar o.fl.
- Við samnýtingu og samþættingu námsleiða og námsleiða þarf að huga sérstaklega að námskröfum og inntaki náms í báðum háskólum. Mikilvægt er að virkja kennara ólíkra deilda við HÍ og kennara við KHÍ til samstarfs og samþættingar í þágu kennaramenntunar.
- Skoða þarf sérstaklega húsnæðismál í tengslum við hugsanlega sameiningu háskólanna. Athuga þarf hvort skynsamlegt væri t.d. að byggja yfir þá starfsemi sem nú er í KHÍ á háskólavæði HÍ og nýta aðstöðu KHÍ á Rauðarárholti fyrir aðra starfsemi. Eðlilegt er að þessi mál komi til skoðunar í samvinnu stjórnvalda og háskólaráðs sameinaðs skóla.
- Stúdentar og samtök þeirra þurfa að vera virkir þátttakendur í sameiningarferlinu. Í tengslum við sameiningu háskólanna þarf jafnframt að huga að stöðu og eignum samtaka þeirra.
- Ljóst er að sameining háskólanna er umfangsmikið verkefni sem hefur í för með sér kostnað sem tryggja þarf fjárveitingu til.

*Háskólaráð Kennaraháskóla Íslands samþykkti einróma á fundi sínum 30. maí 2006 að haldið verði áfram undirbúningi umræddrar sameiningar háskólanna. Það var þó gert með fyrirvara um að sú starfsemi sem nú er í Kennaraháskóla Íslands verði grunnur að einum af umræddum „skólum“ innan sameinaðs háskóla sem nefndir eru bæði í stefnu Háskóla Íslands og í fyrrnefndri skilagrein um fýsileika sameiningarinnar. Er það og í takti við lögbundið hlutverk Kennaraháskóla Íslands samkvæmt núgildandi lögum sem „miðstöð kennara- og uppeldismenntunar á Íslandi“. Mikilvægt er að slíkur „Uppeldisvísindaskóli“ (*School of Education*) innan *Háskóla Íslands*, en háskólaráð KHÍ gerir ráð fyrir að sameinaður háskóli heiti því nafni, hafi umsjón með og beri ábyrgð á öllu grunn- og framhaldsnámi á sviði uppeldis-, menntunar- og kennslufræða (og skyldum fræðasviðum) og leiði nauðsynlegt samstarf við aðra „skóla“ og „deildir“ hins sameinaða háskóla. Það er einnig mikilvægt að við framtíðarskipulagningu kennaramenntunar innan sameinaðs háskóla verði kennslufræði greina*

(t.d. fræðasvið eins og *Mathematic Education, Science Education, Art Education*) ásamt grunnnámi á kjörsviðum (allt að 30 einingum) í samþættu kennaranámi (B.Ed. og M.Ed.) fyrir leik- og grunnskólakennara sinnt innan vébanda „Uppeldisvísindaskólans“, en ekki dreift á marga og ólíka aðila innan háskólans. Hins vegar er nauðsynlegt að samhæfa kennaranám og viðbótarmenntun á ýmsum fræðasviðum þvert á „skóla“ og „deildir“ hins sameinaða háskóla.

Háskólaráð Kennaraháskóla Íslands telur mikilvægt að viðhalda tvenns konar kennaramenntunarlíkönunum í hinum sameinaða háskóla, annars vegar *samþættu líkani* (concurrent model), þar sem nám í uppeldis- og kennslufræði og nám í væntanlegum kennslugreinum er samþætt (t.d. B.Ed. + M.Ed.), og hins vegar *raðnámslíkani* (consecutive model), þar sem kennsluréttindánám kemur á eftir námi í kennslugreinum (t.d. B.A./B.S. + M.Ed.). Kennaraháskóli Íslands vinnur nú að heildarendurskoðun á öllu námi við skólann sem á að taka endalega gildi haustið 2007. Sú endurskoðun miðast m.a. við að virkja kosti þessara tveggja kennaramenntunarlíkana. Væntir háskólaráð þess að þessi mikla vinna við endurskoðun á öllu starfsnámi við Kennaraháskólann, sem nú er kominn vel á veg, nýtist við sameiningu háskólanna.

Þá leggur háskólaráð Kennaraháskóla Íslands áherslu á að ýmislegt sem vel hefur gengið við Kennaraháskólann, eins og farsæl uppbygging stoðþjónustu við kennslu og rannsóknir í Menntasmiðju skólans, viðamikil fjarkennsla og sveigjanlegir kennsluhættir, nýtist sameinuðum háskóla. Háskólaráð Kennaraháskólans telur einnig mikilvægt að stjórnsýslueiningar eins og umræddir „skólar“ í sameinuðum háskóla hafi umtalsvert fjárhagslegt sjálfræði og beri fjárhagslega ábyrgð innan eðlilegra marka og njóti góðs af hagkvæmni í rekstri, en þetta eru þættir sem hafa haft mikil jákvæð áhrif á rekstur Kennaraháskóla Íslands á liðnum árum. Háskólaráð Kennaraháskólans minnir einnig á starfsemi skólans á Laugarvatni, kennslu skólans í list- og verkgreinum og þau mikilvægu tengsl sem Kennaraháskólinn hefur ræktað á undanförunum árum og áratugum við vettvang náms og kennslu á öllum skólastigum. Þá hafa stúdentar við Kennaraháskólann bent á mikilvægi þess að áfram verði kjörorð Kennaraháskólans, *Alúð við fólk og fræði*, höfð í heiðri.

Sameining háskóla á borð við þá sem hér um ræðir hefur átt sér stað í mörgum löndum og sjálfsagt tekist misvel. Mikilvægt er að læra af reynslu annarra. Kennaraháskóli Íslands bendir t.d. á sameiningu *University of Aberdeen* og *Northern College of Education* sem gerð var fyrir nokkrum árum. Þar tókst sameining vel að mati bæði starfsfóks háskólanna og stjórnvalda í Skotlandi. Í Aberdeen var t.a.m. gerð ítarleg áætlun um sameininguna og síðan formleg úttekt á því hvernig til hafði tekist nokkrum árum seinna. Við getum margt lært af reynslu Skota.

Verði ákvörðun tekin um sameiningu háskólanna þarf að fylgja þeirri ákvörðun eftir með tímasettri aðgerðaráætlun og samningum. Háskólaráð Kennaraháskólans tekur undir með Háskóla Íslands að heppilegast væri að formleg sameining verði 1. júlí 2008. Þá gefst háskólunum, í samvinnu við stjórnvöld, tækifæri til að undirbúa sameininguna þannig að hún takist farsælega. Ef menntamálaráðherra ákveður að leggja frumvarp um sameiningu háskólanna fyrir Alþingi væri best að Kennaraháskólinn komi sem fyrst með eðlilegum og viðeigandi hætti að þeirri vinnu sem verið er að setja af stað í Háskóla Íslands í þeim tilgangi að setja fram fyrir mitt ár 2007 „tillögu að skiptingu Háskóla Íslands í skóla sem hver um sig starfi í aðgreindum deildum“.

Háskólaráð Kennaraháskóla Íslands er einhuga í afstöðu sinni um að að sameining Háskóla Íslands og Kennaraháskóla Íslands geti verið æskileg og til framfara ef vel er á málum haldið.

Virðingarfyllt,
f.h. háskólaráðs Kennaraháskóla Íslands,

Ólafur Proppé rektor

Meðfylgjandi:

1. Bréf frá Kennarafélagi Kennaraháskóla Íslands dags. 30. maí 2006
2. Bréf frá Stúdentaráði Kennaraháskóla Íslands dags. 30. maí 2006